

2.3. BELGIË

2.3.1. Minder melkkoeien, veel minder zoogkoeien

Ten opzichte van het voorgaande jaar zien we voor 2017 nationaal gesproken voor het eerst een daling. Op Belgisch niveau daalt het aantal melkkoeien met 2,3%. Het aantal zoogkoeien daalt nog sterker, namelijk met 9,2%. In Vlaanderen groeide de melkveekudde in 2016 nog met 3,0%, terwijl we toen in Wallonië wel al een daling waarnamen (-3,3%).

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2015	2016	2017	% 17/16
a) BELGIE							
Melkkoeien	993 871	593 788	522 906	528 778	531 012	519 159	-2,3
Zoogkoeien	160 566	508 857	483 276	444 970	457 449	418 846	-9,2
TOTAAL	1 154 437	1 102 645	1 006 182	973 748	988 461	938 005	-5,4
Bedrijven met melkkoeien	47 053	17 639	15 181	12 076	11 765	10 393	-13,2
Bedrijven met zoogkoeien	14 729	22 766	20 756	15 368	16 472	13 874	-18,7
b) VLAANDEREN							
Melkkoeien	533 875	327 067	292 958	316 042	325 400	322 739	-0,8
Zoogkoeien	43 438	182 913	176 354	182 143	188 883	171 316	-10,3
TOTAAL	577 313	509 980	469 312	498 185	514 283	494 055	-4,1
Bedrijven met melkkoeien	27 663	9 961	8 862	6 658	6 599	5 794	-13,9
Bedrijven met zoogkoeien	7 004	11 927	11 245	8 244	9 010	7 415	-21,5
c) WALLONIE							
Melkkoeien	459 831	266 657	229 948	212 465	205 510	196 215	-4,7
Zoogkoeien	117 106	325 880	306 922	262 715	268 460	247 412	-8,5
TOTAAL	576 937	592 537	536 870	475 180	473 970	443 627	-6,8
Bedrijven met melkkoeien	19 382	7 676	6 316	5 413	5 163	4 596	-12,3
Bedrijven met zoogkoeien	7 722	10 836	9 507	7 116	7 453	6 452	-15,5
d) BRUSSELS GEWEST							
Melkkoeien	165	64	71	271	102	205	50,2
Zoogkoeien	22	64	63	112	106	118	10,2
TOTAAL	187	128	134	383	208	323	35,6
Bedrijven met melkkoeien	10	2	3	5	3	3	0,0
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	8	9	7	-28,6

Bron: FOD Economie/Statbel, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2014

2.3.2. Daling van het aantal melkleverders halveert

Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleverders. In 2017 zijn er bijna 3% minder melkleverders dan in 2016. Vorig jaar daalde het aantal melkleverders met 6%. Een dergelijk percentage dateerde reeds van 2009 en was te wijten aan de lage melkprijs in 2015 en 2016.

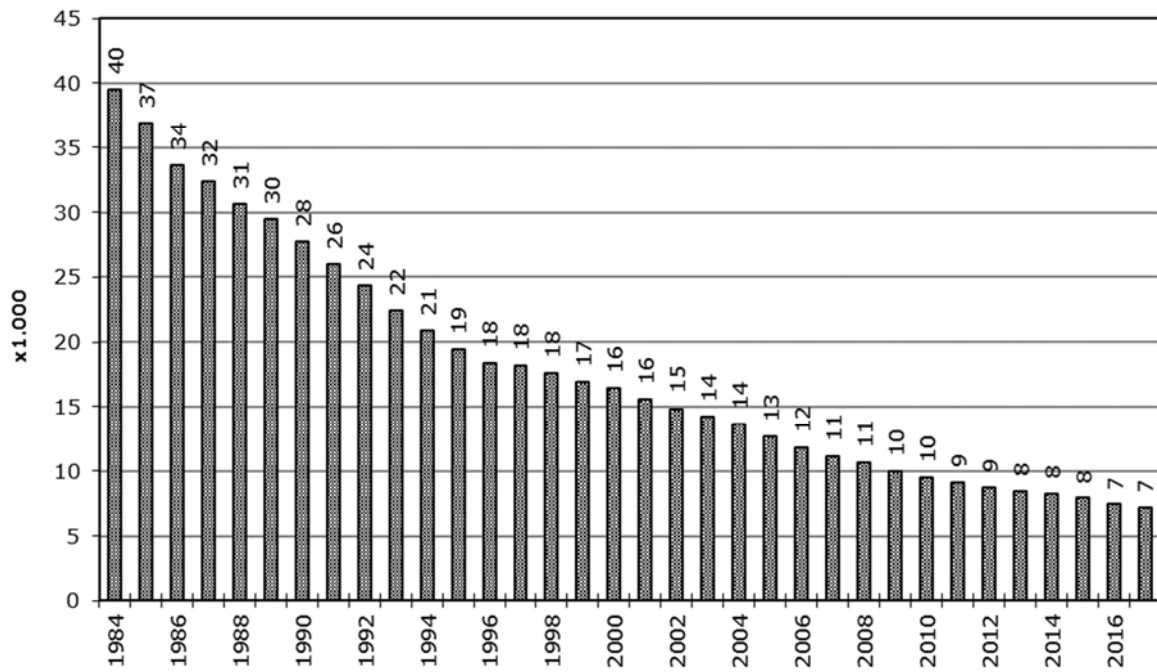
Aantal melkleverders per landsgedeelte

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2015	4 759	3 151	7 910
December 2016	4 489	2 942	7 431
December 2017	4 329	2 886	7 215
Vershil (%)	-3,6	-1,9	-2,9
April 2016	4 716	3 136	7 852
April 2017	4 423	2 943	7 366
April 2018	4 280	2 894	7 174
Vershil (%)	-3,2	-1,7	-2,6

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2017 nog 7.215 leverders actief, waarvan 60% Vlaamse en 40% Waalse. Deze verhouding blijft al jarenlang constant. In 2015 en 2016 verschenen er regionale verschillen, met een sterkere daling in Wallonië dan in Vlaanderen. In 2017 is dit omgekeerd. Het aantal melkveebedrijven in Vlaanderen daalt in 2017 met 3,6% terwijl dit 1,9% bedraagt in Wallonië.

België Aantal Melkveeraars

2.3.3. Opnieuw stijging van de melkleveringen

De melkleveringen in 2017 stegen met 3,6%. Dit is een sterkere groei dan vorig jaar, maar blijft lager dan het historisch record van 5% in 2014. De groei ten opzichte van 2016 situeerde zich vooral in de tweede helft van 2017. Vanaf april lagen de maandelijkse schommelingen terug meer in trend met deze in 2015. De daling in de tweede helft van 2016 was te wijten aan de slechte marktsituatie wereldwijd, en mogelijks ook aan het Europese vrijwillige steunprogramma dat een reductie in de melkproductie beoogde.

De afgelopen tien jaar zijn de melkleveringen in ons land met 27 % gestegen.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1985	3 054 893	-	2002	2 968 894	1,1
1986	3 171 685	3,8	2003	2 956 094	-0,4
1987	3 040 941	-4,1	2004	2 968 838	0,4
1988	2 958 442	-2,7	2005	2 936 593	-1,1
1989	2 995 901	1,3	2006	2 924 949	-0,4
1990	2 905 869	-3,0	2007	3 008 685	2,9
1991	2 877 111	-1,0	2008	2 998 543	-0,3
1992	2 870 287	-0,2	2009	3 098 002	3,3
1993	2 863 430	-0,2	2010	3 214 434	3,8
1994	2 902 363	1,4	2011	3 259 187	1,4
1995	2 958 169	1,9	2012	3 222 409	-1,1
1996	2 919 074	-1,3	2013	3 299 539	2,4
1997	2 883 155	-1,2	2014	3 464 609	5,0
1998	2 939 022	1,9	2015	3 563 796	2,9
1999	2 898 094	-1,4	2016	3 678 542	3,2
2000	2 945 392	1,6	2017	3 810 940	3,6
2001	2 937 807	-0,3			

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Wanneer we de leveringen op regionaal niveau bekijken zien we opvallende verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel melk er op jaarbasis wordt geleverd door melkleveraars in Vlaanderen en in Wallonië. Deze melk kan geleverd zijn aan zowel Vlaamse als Waalse kopers. In vergelijking met 2016 werd er voor 2017 in Vlaanderen een stijging opgetekend in de leveringen van bijna 5%, terwijl men in Wallonië ziet dat de melkleveringen stegen met 1%.

Sedert 2014 bedraagt de toename in Vlaanderen 19%, terwijl Wallonië een daling met 6% kent.

De regionale melkleveringen evolueerden als volgt:

	Vlaanderen		Wallonië	
	(1.000 l)	%	(1.000 l)	%
2014	2 191 922	-	1 295 396	-
2015	2 327 336	6,2	1 271 577	-1,8
2016	2 489 603	7,0	1 195 268	-6,0
2017	2 612 427	4,9	1 207 655	1,0

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.4. Gemiddelde melklevering overstijgt 500.000 liter

In 2017 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met 6,7%, tot 528.1970 liter. De afgelopen tien jaar zijn de gemiddelde leveringen in ons land bijna verdubbeld. Deze evolutie is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 27% en een daling van het aantal melkleverders met 36%.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil	Liter/jaar	% verschil
	(1)	t.o.v. vorig jaar		t.o.v. vorig jaar
1980	45 392		64 855	
1984 (2)	39 554	-3,2	75 831	4,2
1990 (3)	27 702	-5,7	104 897	5,7
1992	24 380	-6,2	117 735	6,4
1993	22 406	-8,1	127 797	8,5
1994	20 838	-7,0	139 282	9,0
1995	19 410	-6,9	152 404	9,4
1996	18 375	-5,3	158 844	4,2
1997	18 194	-1,0	158 467	-0,2
1998	17 604	-3,2	166 952	5,4
1999	16 960	-3,7	170 878	2,4
2000	16 475	-2,9	178 780	4,6
2001	15 569	-5,5	188 696	5,5
2002	14 846	-4,6	199 979	6,0
2003	14 226	-4,2	207 796	3,9
2004	13 602	-4,4	218 265	5,0
2005	12 690	-6,7	231 410	6,0
2006	11 838	-6,7	247 081	6,8
2007	11 136	-5,9	270 176	9,3
2008	10 649	-4,4	281 579	4,2
2009	9 963	-6,4	310 951	10,4
2010	9 532	-4,3	337 226	8,4
2011	9 145	-4,1	356 390	5,7
2012	8 733	-4,5	368 992	3,5
2013	8 473	-3,0	389 418	5,5
2014	8 251	-2,6	419 902	7,8
2015	7 910	-4,1	450 543	7,3
2016	7 431	-6,1	495 027	9,9
2017	7 215	-2,9	528 197	6,7

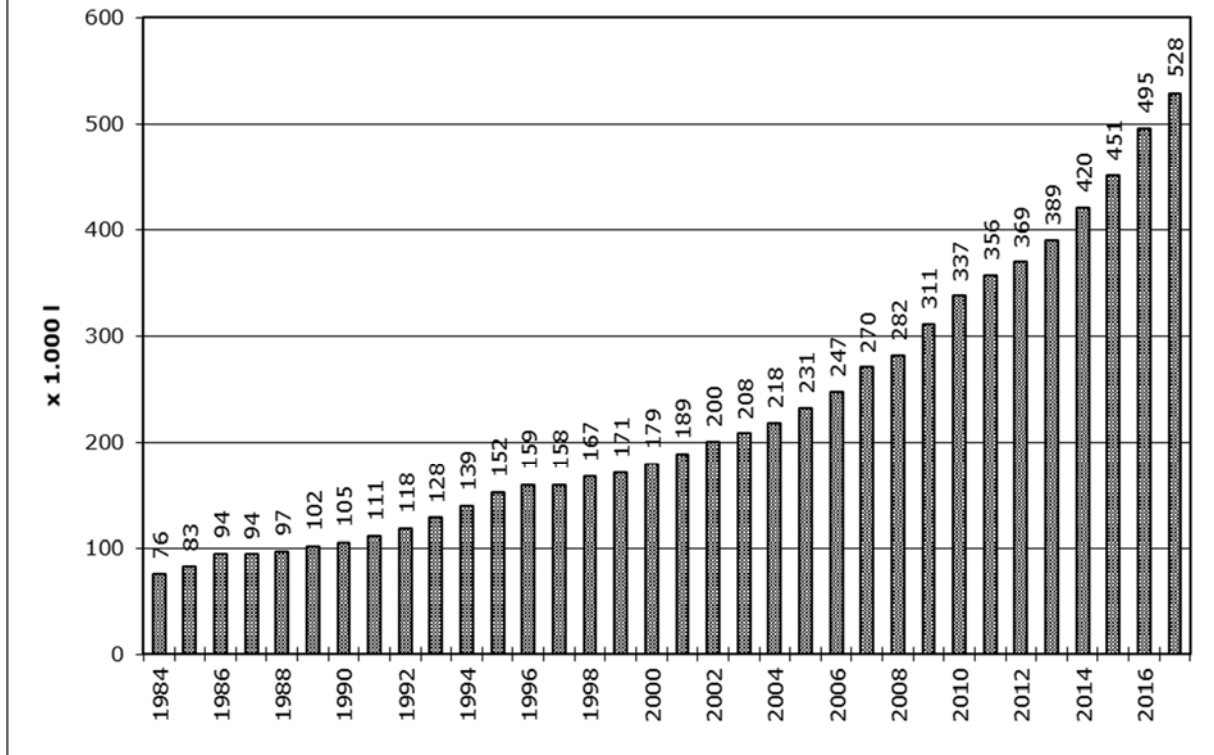
(1) 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitslagen

België Melklevering per Leveraar

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1993	41,47	0,67	34,26	0,21
1994	41,46	-0,01	34,15	-0,11
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09
2016	42,02	0,03	35,17	0,14
2017	42,12	0,10	35,53	0,37

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Het gemiddeld vetgehalte van de leveringen van 2017 is gestegen ten opzichte van 2016, nl. met 0,10 gram per liter, en bedraagt 42,12 gram. Het eiwitgehalte steeg met 0,37 g naar 35,53 g/liter.

2.3.5. 1 op 3 leveraars levert meer dan 500.000 liter

Op basis van de verdeling van de melkleveringen per melkleveraar, kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector. In 2016 leverde 9,2% van alle leveraars minder dan 100.000 liter. Daar tegenover staat een stijgend aantal melkveebedrijven, namelijk bijna 34%, dat meer dan 500.000 liter levert. Deze bedrijven zijn goed voor 65% van de totale Belgische melkleveringen. In de zuivelcampagne 2013-2014 vertegenwoordigden deze bedrijven 25,7% van de bedrijven en 50,8% van het nationale quotum. De categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter vertegenwoordigt 9,1% van de Belgische melkveehouders. Deze melkleveraars zijn goed voor 28,9% van de nationale leveringen.

De kaap van 700.000 liter is de scharnierwaarde waaronder de evolutie van het aantal bedrijven daalt, terwijl boven deze waarde het aantal bedrijven stijgt. Deze scharnierwaarde bedroeg nog 200.000 liter in de zuivelcampagne van 2004-2005, en 500.000 liter in 2016.

Verdeling van de melkleverders in 2016

Geleverde liters (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	236	3,0	7	0,2
50 - 99.999	480	6,2	37	1,0
100 - 199.999	1 296	16,7	195	5,3
200 - 299.999	1 217	15,7	302	8,2
300 - 399.999	1 043	13,4	364	9,9
400 - 499.999	857	11,0	384	10,5
500 - 599.999	682	8,8	374	10,2
600 - 699.999	447	5,8	290	7,9
700 - 799.999	356	4,6	267	7,3
800 - 899.999	263	3,4	223	6,1
900 - 999.999	177	2,3	168	4,6
1.000-1.499.999	500	6,4	593	16,1
1.500-1.999.999	115	1,5	199	5,4
>2.000.000	93	1,2	272	7,4
> 500.000	2 633	33,9	2 386	64,9
TOTAAL	7 762	97,3	3 676	100,0

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

De veehouderijen met de grootste gemiddelde melkleveringen bevinden zich in Vlaanderen. Hier bedraagt het gemiddelde ruim 600 000 liter op jaarbasis. In Vlaanderen liggen de gemiddelde individuele melkleveringen ruim 44% hoger dan in Wallonië.

De gemiddelde leveringen per bedrijf blijven ook in 2017 stijgen in de twee regio's. De sterkste stijging wordt geregistreerd in Vlaanderen: 8,8%. In Wallonië zien we een stijging van 3,0%.

Gemiddelde leveringen per melkleverder, per regio

(1.000 l)	2014	2015	2016	2017	% 17/16
Vlaanderen (1)	445 875	489 039	554 601	603 471	8,8
Wallonië (1)	388 425	403 547	406 277	418 453	3,0
België (2)	419 902	450 543	495 027	528 197	6,7

(1) Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

(2) Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. Biologische productie stijgt sterk

Met ingang van dit jaar engageert BCZ zich tot het publiceren van gegevens met betrekking tot de biologische melkveehouderij. Voor 2016 zien we een stijging (3,1%) van het aandeel biologische melkkoeien t.o.v. de totale populatie aan melkkoeien in België. Gezien de leveringen van biomelk tussen 2017 en 2016 stegen met 11,4%, kunnen we concluderen dat het aandeel aan bio-melkkoeien sterk steeg in 2017. In Vlaanderen werd alvast een verdubbeling in het aantal biokoeien opgetekend voor de periode 2016-2017. Deze koeien worden gehuisvest bij ruim tien melkveehouders die in 2016 startten met hun omschakeling. De incentive voor deze omschakeling was het grote prijsverschil tussen bio- en gangbare melk in 2016. Dit prijsverschil verminderde in 2017.

Evolutie van het aantal bio-melkkoeien

	2013	2014	2015	2016	2017	% 17/16
BELGIE						
Bio- melkkoeien	12 583	12 955	13 146	16 199	20 101	24,1
Tot. melkkoeien	489 154	499 926	528 778	531 012	519 159	-2,2
%	2,6	2,6	2,5	3,1	3,9	26,9
VLAANDEREN						
Bio- melkkoeien	1 228	1 434	1 141	1 238	2 984	141,0
WALLONIE						
Bio- melkkoeien	11 355	11 521	12 005	14 961	17 117	14,4

Bron: FOD Economie/Statbel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap & Biowallonie

De leveringen van koemelk met biolabel evolueerden als volgt:

(1.000 l)	2016	2017	% 17/16
Bioleveringen	69 168	77 044	11,4
Tot. leveringen	3 678 542	3 810 940	3,6
%	1,88	2,02	7,5

Bron: BCZ-leden, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.7. Melkprijs stijgt met 31% t.o.v. 2016

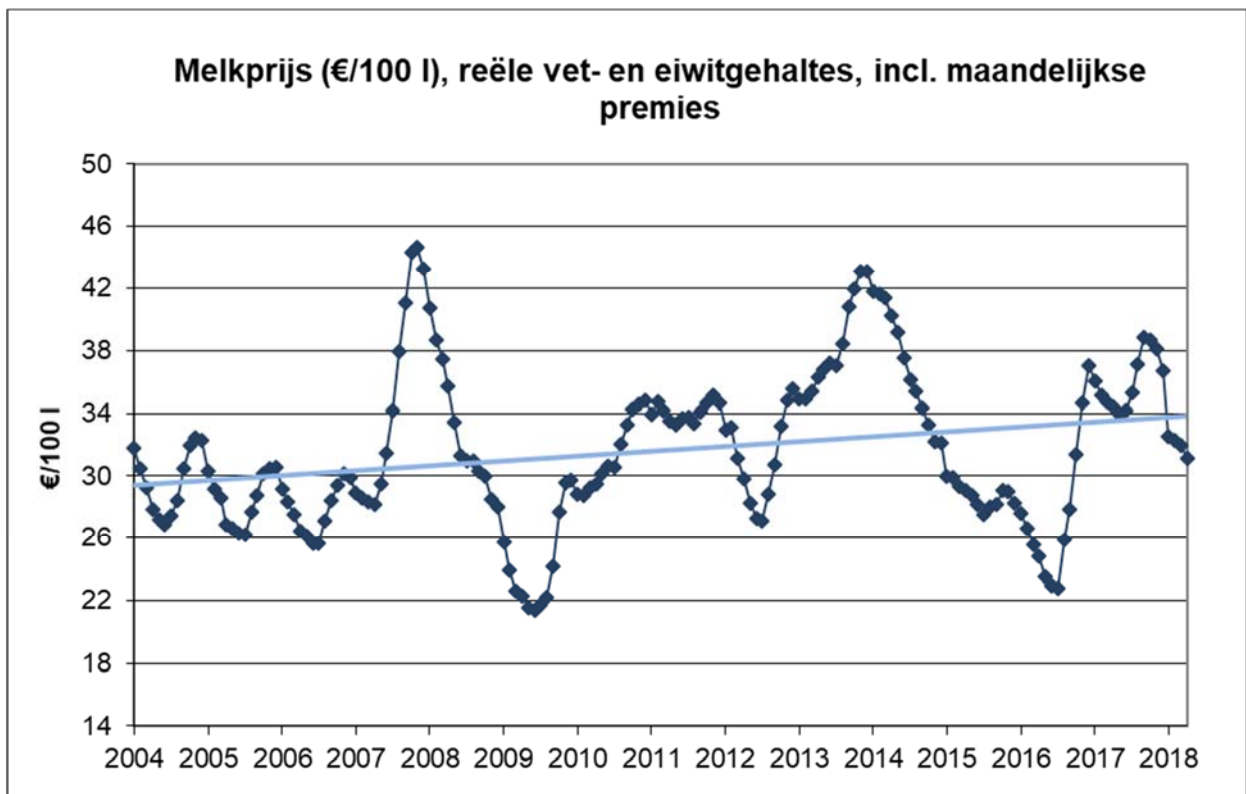
Volgens de jaarlijkse enquête over de melkprijs die gehouden werd bij de bedrijven die aangesloten zijn bij het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) bedroeg de in 2015 reëel uitbetaalde prijs voor melk 28,80 euro per 100 liter. Het AVCZ werd echter recentelijk opgeheven waardoor deze prijzen niet meer verder beschikbaar zijn. Ter vervanging wordt er vanaf 2016 een BCZ-jaarprijs berekend voor de conventionele (i.e. niet-bio) melk. In deze berekeningen zijn inbegrepen: de melkerijpremies op maand- en op jaarbasis, de nabetalingen en de jaarlijkse kosten. De BTW is niet inbegrepen. Voor 2017 bedroeg de BCZ-jaarprijs 36,85 euro per 100 liter. Deze prijs stemt overeen met een stijging van 31% t.o.v. de prijzen in 2016. Ten opzichte van 2016 stijgen de hoeveelheid vet en eiwit per liter.

Reële Melkprijs

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01
2016	28,10	41,36	35,51
2017	36,85	41,47	35,88

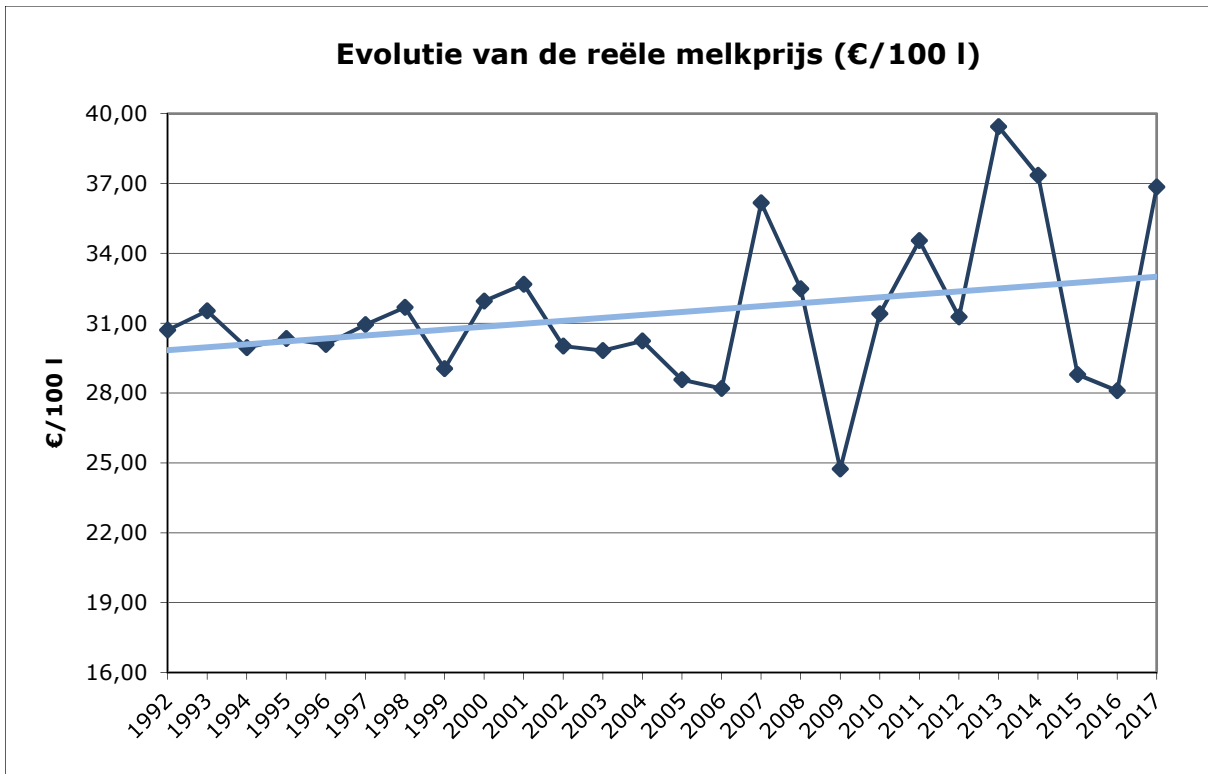
Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalingen, exclusief BTW

Bron: AVCZ tot 2015, BCZ vanaf 2016

Maandelijkse reële prijs: exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis

Bron: BCZ

Jaarlijkse reële prijs: exclusief BTW

Bron: AVCZ, BCZ vanaf 2016

2.3.8. Opnieuw zeer goede kwaliteitsresultaten in 2017

De kwaliteitsresultaten voor 2017 liggen op een vergelijkbaar hoog niveau als voor 2016. Voor het celgetal zien we een lichte daling in het aantal melkleveraars met strafpunten, waardoor we opnieuw betere resultaten bekomen dan in 2015.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparameter	1993	2002	2005	2010	2015	2016	2017
Kiemgetal (1)	88,2	97,0	97,5	97,5	98,3	98,4	98,4
Celgetal (2)	82,2	97,0	96,8	95,9	97,1	96,5	97,4
Remstoffen (3)	99,5	98,9	99,1	99,3	99,7	99,7	99,7
Vriespunt	98,9	99,2	99,1	99,7	99,7	99,7	99,8
Filtratie	99,7	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

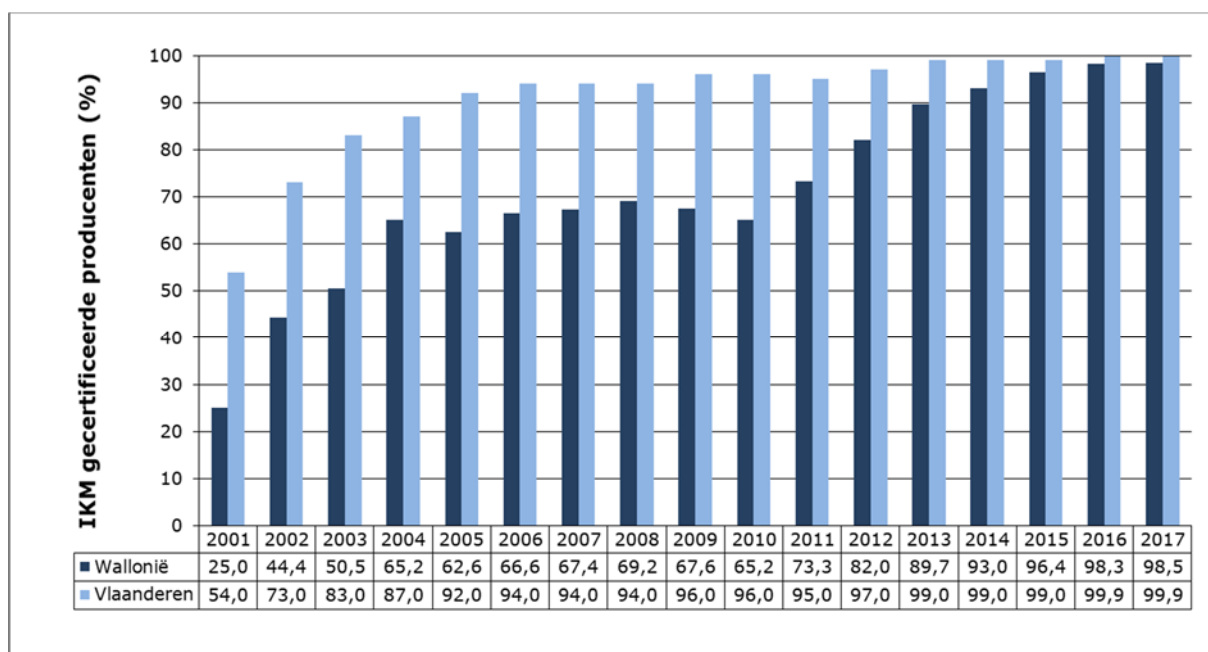
(3) Sinds 01/11/2000 wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalitatie (29,75 €/100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.9. Zo goed als alle melkveebedrijven zijn IKM-gecertificeerd

In 2017 is het aantal Belgische gecertificeerde IKM-producenten verder gestegen, voornamelijk dankzij een verdere verhoging van het percentage Waalse melkveehouders met IKM-certificaat. In 2017 bezaten 98,5% van de Waalse en 99,9% van de Vlaamse melkveehouders een IKM-certificaat.

Sinds 2007 heeft het percentage aan IKM-gecertificeerde bedrijven in Wallonië een significante stijging gekend: van 67,4% naar 98,5%. De toename is vooral te verklaren door de kwaliteitspolitiek van de zuivelbedrijven die hun leveranciers aanmoedigen om toe te treden tot IKM.

2.3.10. Zuivelindustrie verwerkte bijna 7% meer melk

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2017 ging het om 4.778 miljoen liter melk. De stijging van bijna 300 miljoen verwerkte liters is toe te wijzen aan de daling in uitvoer in bulk, de stijging van de melkleveringen en de stijging in invoer in bulk.

Sedert 2006 is de melkaanvoer met 27% of 886 miljoen liter gestegen. In dezelfde periode bedroeg de stijging van het volume ingevoerde melk 675 miljoen liter. De volumes verwerkte melk in ons land zijn in die periode dus gestegen met ruim 1,7 miljard liter. Dit is een stijging van 55%. De forse toename van de melkverwerking laat de zuivelindustrie toe om een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte operationeel te stellen en te houden. Dit komt de werkgelegenheid, de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie

Jaar	Melkaanvoer (mio liter)	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in/uitvoer	Melk- verwerking
2006	2 925	486	336	150	3 075
2008	2 999	486	381	105	3 104
2010	3 214	552	508	44	3 258
2012	3 222	730	492	238	3 460
2014	3 465	921	509	412	3 877
2015	3 564	1 063	547	516	4 080
2016	3 679	1 137	344	793	4 472
2017	3 811	1 161	194	967	4 778

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap en ZMB

2.3.11. Volle melkpoeder- en kaasproductie stijgt sterk

De gegevens omtrent de zuivelproductie worden verzameld door het NIS op basis van een maandelijks enquête bij de zuivelbedrijven. In 2013 werd deze enquête grondig herzien waardoor de cijfers vanaf 2013 niet perfect te vergelijken zijn met de cijfers van de voorgaande jaren.

We stellen vast dat de stijging van de volumes verwerkte melk een stijging van de zuivelproductie met zich meebrachten. Vooral de productie van volle melkpoeder, gefermenteerde melk, natuurkaas, desserts en volle melk stijgt in 2017 ten opzichte van het vorige jaar. Let wel, in 2016 lag de productie van volle melkpoeder, desserts en gefermenteerde melk vrij laag. In 2017 zien we een dalende productie van verse kaas, chocolademelk, halfvolle melk en magere melkpoeder. Hier is het belangrijk te melden dat de productie van magere melkpoeder in 2016 opmerkelijk hoog was.

— Belangrijke productiedaling voor chocolademelk

Alle categorieën samen, daalt de productie van consumptiemelk in 2017 met 2%. Binnen de categorie zien we wel een stijging voor de productie van volle melk en melkdranken met vitamines. De productie van chocolademelk kent de sterkste daling, namelijk met 11%. Halfvolle en magere melk zien hun productie respectievelijk dalen met -5% en -2%. De aandelen van de verschillende subcategorieën van consumptiemelk wijzigen licht, opnieuw ten voordele van volle melk en ten nadele van halfvolle en ook van chocolademelk.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984 (1)	1995 (1)	2005	2011	2014	2015	2016	2017
	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,2	22,8	21,4	23,0	25,1
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	55,8	50,7	50,3	50,2	48,4
Magere melk	10,8	12,3	7,0	6,3	5,5	5,4	4,9	4,9
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,6	2,1	2,2	2,3	2,4
Chocolademelk	—	—	12,5	9,9	14,1	16,2	15,4	13,9
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,2	4,8	4,5	4,2	5,3
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100

(1) Aandeel in de productie van witte melk

Bron: NIS (publicatie van 31/05/2018)

— **Sterke productiestijging voor gefermenteerde melk**

De productie van verse zuivelproducten stijgt met 6%, maar er zijn duidelijke verschillen naargelang de subcategorieën. Enkel de productie van yoghurt daalt, namelijk met bijna 4%, maar nadat de productie in 2016 met meer dan de helft steeg. Vooral de productie van gefermenteerde melk (15%) en desserts (8%) stijgt. Wel zagen we voor deze categorieën in de periode 2016-2015 een duidelijke daling.

— **Stijgende productie van melkerijboter neemt af**

De melkerijboter vertoont een stijgend productievolume: een stijging van 6%, ofwel bijna 3.000 ton meer dan in 2016. In 2015 werd ook reeds een sterke stijging opgetekend. De hogere boterprijzen zijn hier niet vreemd aan, zeker tijdens de eerste helft van 2017.

— **Melkpoeder: de evolutie keert zich**

De volumes van melkpoeder, alle categorieën samen, stijgen met 5%. Voor het eerst sinds lange tijd zien we een stijging van de productie van volle melkpoeder en een daling van de productie van magere melkpoeder. Het gamma van melkpoeders wordt uitgebreid en een deel van de betrokken volumes is voortaan bestemd voor de productie van hoogwaardige ingrediënten voor de levensmiddelenindustrie en voor babyvoeding.

— **Kaasproductie blijft gestaag verder stijgen**

De kaasproductie blijft jaar na jaar verder stijgen. De productiestijging bedraagt 4% ofwel ruim 6.000 ton bijkomend over de hele categorie. Deze evolutie is te zien in alle natuurkaascategorieën, met uitzondering van 'andere harde en halfharde kaas' waarvan het volume daalt met zo'n 300 ton. De productiestijging is het grootste voor Gouda: 42%, ofwel bijna 2.500 ton bijkomend. Daarna volgt Cheddar met een stijging van ruim 18%, wat overeenkomt met een bijkomende productie van zo'n 400 ton. Ook de mozzarellaproduktie stijgt verder met 10%, wat ons naar een totale productie van bijna 66.500 ton brengt voor 2017. De productie van de verse kaas daalt wel opnieuw, nl. met 15%.

— **Melk- en roomijs productie opnieuw op niveau van 2015**

In 2016 nam de productie van melk- en roomijs verder toe, namelijk met bijna 4%. In 2017 wordt deze stijgende evolutie niet meer verder gezet en zien we een daling van 3%. Zo blijft voor 2017 de productiehoeveelheid wel nog hoger liggen dan in 2015.

Zuivelproductie in België

(in 1.000 liter of ton)	1990	2000	2010	2015	2016	2017	17/16 %
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)							
WITTE MELK	806 168	671 165	672 793	686 191	705 372	695 249	-1,4
- volle melk	366 695	206 457	158 881	184 871	201 597	216 335	7,3
° AA	62 499	26 428	13 706	18 273	17 440	17 397	-0,2
° gewone	304 196	180 029	145 175	166 598	184 157	198 938	8,0
- halfvolle melk (incl. AA)	329 114	359 775	441 304	435 719	440 488	416 570	-5,4
- magere melk	91 769	76 093	53 158	46 809	43 042	42 018	-2,4
- karnemelk	18 590	28 840	19 450	18 792	20 245	20 326	0,4
MELKDRANKEN	59 169	96 851	105 960	179 381	172 721	165 559	-4,1
° chocolademelk	59 169	89 152	75 881	140 190	135 505	120 042	-11,4
° met vitamines	—	7 699	30 079	39 191	37 216	45 517	22,3
TOTAAL	865 337	768 016	778 753	865 572	878 092	860 808	-2,0
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)							
- yoghurt	67 851	64 586	50 695	35 307	54 910	52 829	-3,8
- gefermenteerde melk	18 736	157 357	239 493	202 866	178 627	206 024	15,3
- consumptieroom	48 938	94 612	151 741	218 872	227 126	227 851	0,3
- desserts (pap, vla, ...)	52 321	81 195	88 669	91 147	88 942	95 652	7,5
TOTAAL	—	397 750	530 598	548 192	549 605	582 357	6,0
BOTER (ton)							
- melkerijboter	55 050	35 505	31 651	45 856	52 496	55 381	5,5
- herbewerkt (*)	—	30 002	43 392	35 412	37 250	35 786	-3,9
TOTAAL	—	65 507	75 043	81 268	89 746	91 167	1,6
MELKPOEDER (ton)							
- niet-magere	34 625	67 459	64 564	39 202	36 252	55 442	52,9
- magere	84 893	75 799	82 682	153 295	163 266	154 651	-5,3
TOTAAL	119 518	143 258	147 246	192 497	199 518	210 093	5,3
KAAS (ton)							
- verse kaas	23 480	9 415	11 242	12 819	11 375	9 632	-15,3
- natuurkaas	39 539	49 275	59 275	84 426	94 819	103 412	9,1
° Gouda	8 399	5 186	5 254	5 531	5 916	8 399	42,0
° Cheddar	8 565	8 256	2 369	1 257	2 097	2 480	18,3
° andere harde en halfharde	19 677	26 210	24 476	24 074	26 451	26 158	-1,1
° Herve	993	510	—	—	—	—	—
° Italiaans (Mozzarella, ...) (*)	1 905	9 113	27 176	53 564	60 355	66 375	10,0
- smeltkaas	42 797	55 407	—	—	40 294	39 598	-1,7
TOTAAL	105 816	114 097	70 517	97 245	146 488	152 642	4,2
TOTAAL (excl. smeltkaas)	63 019	58 690	70 517	97 245	106 194	113 044	6,5
EVAP + CONDENS	27 906	68 345	—	—	—	—	—
ROOM- EN MELKIJS	111 732	98 811	84 994	71 148	73 888	71 641	-3,0

—: niet beschikbaar

*: voorlopige cijfers

Bron: NIS (publicatie van 31/05/2018)

2.3.12. Globaal gezinsverbruik zuivel neemt af

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per hoofd)	2000	2010	2014	2015	2016	2017	17/16 %
Totaal melk (1)	64,20	51,85	50,64	48,64	45,30	45,90	1,3
° Karnemelk	1,40	0,70	0,53	0,52	0,51	0,56	9,8
° Chocolademelk	3,20	3,50	3,98	3,80	3,87	3,97	2,6
Yoghurt	10,40	10,70	10,06	10,44	10,32	10,35	0,3
Room	1,90	2,50	2,58	2,62	2,56	2,56	0,0
Boter	3,20	2,40	2,33	2,31	2,27	2,21	-2,6
Kaas (2)	14,90	15,90	15,33	14,92	15,08	14,71	-2,5
° Verse witte kaas	4,00	3,70	3,34	2,96	2,94	2,86	-2,7
° Smeltkaas	1,20	1,20	1,11	1,12	1,04	1,00	-3,8
° Andere kaas	9,70	11,00	10,83	10,85	11,09	10,85	-2,2

(1) Inclusief hoevemelk, gefermenteerde melk en exclusief soja-drinks

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: LEI-Verbruikerspanel & Gfk (vanaf 1992)

Uit de gegevens inzake gezins aankopen van zuivelproducten kunnen we de volgende trends afleiden:

- De totale melkconsumptie blijft niet langer dalen en stabiliseert zich in 2017;
- De consumptie van chocolademelk kent opnieuw een lichte stijging t.o.v. 2016;
- Het yoghurtverbruik blijft stabiel en bedraagt nog steeds ruim 10 kg per persoon per jaar;
- Het roomverbruik verandert niet t.o.v. 2016;
- De boterconsumptie kent eveneens een lichte daling, in lijn met de voorgaande jaren;
- Het totale kaasverbruik daalt licht, evenwichtig verspreid over de verschillende categorieën.

2.3.13. Noteringen daalden in laatste kwartaal van 2017

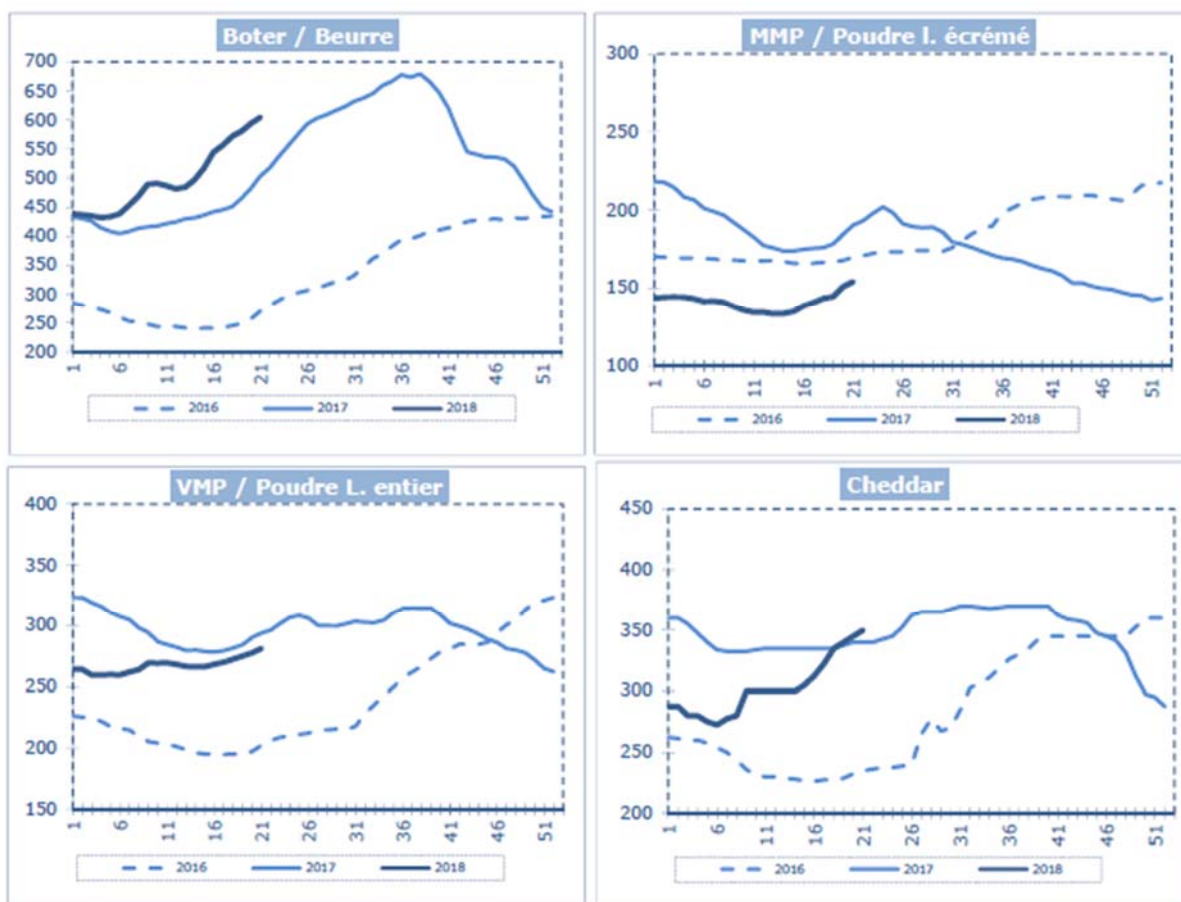
De noteringen daalden in 2017, hoewel tot het einde van de zomer van 2017 een stijging werd opgetekend voor boter. In 2016 zagen we nog een stijging voor alle zuivelcategorieën, ook het meest expliciet voor boter.

Prijsnoteringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17	% Δ '17
Boter	289,20	362,64	284,11	287,75	435,31	442,56	1,7
Cheddar	393,00	335,00	297,00	263,75	360,00	287,50	-20,1
Volle melkpoeder	313,18	289,82	235,71	229,36	323,75	262,30	-19,0
Magere melkpoeder	279,11	226,60	188,80	174,39	217,60	143,58	-34,0

OFFICIELE BELGISCHE NOTERINGEN (€/100 kg)

2.3.14. Opnieuw groei in omzet en tewerkstelling

Na de opmerkelijke stijging van 2014, en de daling in 2015, bleef de omzet van de zuivelindustrie stabiel in 2016 met een waarde van bijna 5 miljard euro. In 2017 zien we opnieuw een stijging van de omzet, met maar liefst 10,7%. Het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de totale voedingsindustrie stijgt naar de 10,5%.

In 2017 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie opnieuw licht gestegen. Dit is in lijn met de tewerkstelling in de gehele voedingsindustrie.

Na de recordinvesteringen tussen 2011 en 2015 (meer dan 700 miljoen euro, ofwel gemiddeld ruim 140 miljoen euro per jaar) in bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, wordt 2016 gemarkeerd door een daling in de investeringen naar een normaal niveau. Voor 2017 blijven de investeringen stabiel t.o.v. het voorgaande jaar. Het gemobiliseerde bedrag bedraagt 106.286 miljoen euro. Hiermee is de zuivelindustrie goed voor 6,0% van de totale investeringen gerealiseerd in de voedingsindustrie.

	1990	2000	2014	2015	2016	2017	% 17/16
- OMZET (mio euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	3 025	3 344	5 392	4 974	4 987	5 523	10,7
b. Voedingsindustrie	18 913	27 252	48 011	48 560	50 058	52 611	5,1
c. Aandeel zuivel (%)	16,0	12,3	11,2	10,2	10,0	10,5	5,4
- TEWERKSTELLING (2)							
a. Zuivelindustrie (2)	7 595	5 248	5 639	5 620	5 717	5 818	1,8
b. Voedingsindustrie	90 572	86 477	88 537	88 439	89 043	90 738	1,9
c. Aandeel zuivel (%)	8,4	6,1	6,4	6,4	6,4	6,4	
- INVESTERINGEN (1.000 euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	62 692	84 424	150 631	150 806	106 023	106 286	0,2
b. Voedingsindustrie	1 000 771	1 036 043	1 297 840	1 471 226	1 639 309	1 763 076	7,5
c. Aandeel zuivel (%)	6,3	8,1	11,6	10,3	6,5	6,0	-6,8

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

Bron: FOD Economie

2.3.15. Handelsbalans zuivel blijft negatief

Uitgedrukt in volume, doorvoer inclusief, is de invoer in 2017 met 8,5% toegenomen en bereikt ruim 2,5 miljoen ton. Deze stijging is grotendeels te wijten aan de import van grondstoffen met het oog op een latere verwerking in de zuivelindustrie of andere sectoren (bakkers, chocolade, enz.). De invoer stijgt inderdaad voor melkpoeder en voor melk en room. Opvallend is opnieuw de daling in invoer van wei, met maar liefst 14,3%.

Invoer

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Melk en room	885,6	791,3	1 285,0	1 404,8	1 581,8	12,6
Melkpoeder	114,5	180,6	197,9	206,7	252,5	22,2
Gefermenteerde producten (1)	167,3	135,6	134,0	140,3	139,5	-0,5
Wei (2)	112,9	153,0	143,3	132,4	113,4	-14,3
Boter	106,1	111,9	157,0	138,2	134,1	-2,9
Kaas	242,2	271,9	278,1	304,9	303,3	-0,5
TOTAAL	1 628,6	1 644,3	2 195,3	2 327,3	2 524,8	8,5

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingsrediënten

Bron: Eurostat

In waarde vertoont de invoer een stijging van 21,8%. De invoer stijgt in deze weergave het sterkst voor boter en voor melk en room. Voor weiprodukten en boter zien we dat de invoer in volume daalt, maar in waarde stijgt. Dit is grotendeels te verklaren aan de hand van de prijsstijging voor deze producten.

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Melk en room	497,8	494,5	556,1	646,3	887,6	37,3
Melkpoeder	214,4	345,0	340,9	325,7	380,5	16,8
Gefermenteerde producten (1)	143,9	143,6	170,9	182,5	183,8	0,7
Wei (2)	60,5	80,4	98,3	81,3	97,5	19,9
Boter	303,7	384,1	503,1	449,1	685,6	52,7
Kaas	838,1	988,9	1 114,6	1 179,4	1 252,7	6,2
TOTAAL	2 058,4	2 436,5	2 783,9	2 864,3	3 487,7	21,8

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingsrediënten

Bron: NBB, communautair concept

Wat de uitvoer in volume betreft, in het algemeen stijgend met 4,3%, valt wel de dalende uitvoer van boter (-11,1%) en van gefermenteerde producten (-10,9%) op. De export van weiprodukten en melkpoeder liggen aan de basis van de algemene stijging. Gezien doorvoer mee in rekening wordt gebracht in deze cijfers, kan de marktsituatie voor magere melkpoeder een verklaring zijn voor de stijgende in- én uitvoer voor melkpoeder.

Uitvoer

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Melk en room	684,1	891,7	1 006,4	793,1	808,7	2,0
Melkpoeder	225,0	322,4	325,3	324,5	380,4	17,2
Gefermenteerde producten (1)	332,0	295,8	213,3	253,9	226,3	-10,9
Wei (2)	86,5	71,4	148,1	152,5	204,4	34,0
Boter	139,0	130,7	133,7	157,7	140,1	-11,1
Kaas	131,9	161,6	197,3	228,0	231,7	1,6
TOTAAL	1 598,5	1 873,7	2 024,1	1 909,6	1 991,6	4,3

(1) Incl. karnemelk

(2) Incl. zuivelingsredienten

Bron: Eurostat

De uitvoer in waarde stijgt eveneens, nl. met 22,6%. De sterkste trekkers hiervoor zijn boter, melk en room, melkpoeder en weiproducten. In deze weergave daalt enkel de uitvoer van gefermenteerde producten. Het verschil tussen de uitvoerevolutie uitgedrukt in waarde en in volume voor boter kan opnieuw verklaard worden door de prijsstijging die werd opgetekend tussen 2017 en 2016.

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Melk en room	311,8	454,9	557,8	499,5	663,2	32,8
Melkpoeder	402,8	705,8	648,9	591,9	765,2	29,3
Gefermenteerde producten (1)	268,3	255,3	217,8	238,3	217,6	-8,7
Wei (2)	38,0	47,0	57,1	58,0	73,0	25,9
Boter	381,3	499,0	463,5	539,5	751,1	39,2
Kaas	470,5	603,3	740,7	773,5	842,1	8,9
TOTAAL	1 872,7	2 565,3	2 685,8	2 700,7	3 312,2	22,6

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingsrediënten

Bron: NBB, communautair concept

Opnieuw is de handelsbalans in 2017 negatief. De export in waarde is zo'n 175 miljoen euro lager dan de invoer. Dit negatieve saldo is van iets groter dan in 2016. De stijging van de waarde van de invoer is iets groter dan de stijging van de waarde van de uitvoer.

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	76,92	150,50	-73,57
1980	611,11	660,76	-49,65
1990	1 116,34	1 136,49	-20,15
2000	1 861,04	2 000,45	-139,42
2005	1 872,69	2 058,40	-185,71
2006	1 864,40	2 114,20	-249,80
2007	2 299,40	2 473,00	-173,60
2008	2 337,60	2 386,30	-48,70
2009	2 046,50	2 053,30	-6,80
2010	2 535,80	2 386,30	149,50
2011	2 781,40	2 781,50	-0,10
2012	2 646,30	2 676,40	-30,10
2013	2 892,80	2 983,40	-90,60
2014	3 099,94	3 087,54	12,40
2015	2 685,80	2 783,90	-98,10
2016	2 700,70	2 864,30	-163,60
2017	3 312,20	3 487,70	-175,50

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, NBB vanaf 2010

Berekend op basis van de ingevoerde en uitgevoerde volumes is het uitvoersaldo positief voor magere melkpoeder, consumptiemelk, room en kaas. Net zoals in 2015 vertoont boter in 2017 een negatief handelssaldo. Het negatief saldo in 2017 is het meest uitgesproken voor room in bulk, boter en yoghurt en gefermenteerde producten.

Het toenemend negatieve uitvoersaldo voor melk en room in bulk is een positieve ontwikkeling. Er wordt meer ingevoerd voor verdere verwerking in ons land. Dit komt de tewerkstelling en de economie in zijn geheel ten goede.

België : invoer-uitvoer (1.000 ton)

Uitvoer	2008	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Consumptiemelk	284	313	347	351	433	23,4
Room	28	30	55	72	86	19,4
Yoghurt en gefermenteerde melk	303	296	213	255	181	-29,0
Boter en boterconcentraat	119	131	133	157	140	-10,8
Magere melkpoeder	84	136	162	160	208	30,0
Volle melkpoeder	135	112	79	71	68	-4,2
Kaas	134	162	197	230	230	0,0
Melk in bulk	381	508	547	344	194	-43,6
Room in bulk	33	40	59	77	84	9,1
Invoer	2008	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Consumptiemelk	148	119	163	213	257	20,7
Room	13	16	13	17	19	11,8
Yoghurt en gefermenteerde melk	142	136	138	139	133	-4,3
Boter en boterconcentraat	109	112	157	135	135	0,0
Magere melkpoeder	46	80	80	94	75	-20,2
Volle melkpoeder	54	52	44	40	40	0,0
Kaas	252	272	279	304	295	-3,0
Melk in bulk	486	552	1 063	1 137	1 161	2,1
Room in bulk	107	105	50	39	117	200,0
Handelsbalans	2008	2010	2015	2016	2017	% 17/16
Consumptiemelk	136	194	184	138	176	27,5
Room	15	15	42	55	67	21,8
Yoghurt en gefermenteerde melk	161	160	75	116	48	-58,6
Boter en boterconcentraat	10	19	-24	22	5	-77,3
Magere melkpoeder	38	56	82	66	133	101,5
Volle melkpoeder	81	60	35	31	28	-9,7
Kaas	-118	-110	-82	-74	-65	12,2
Melk in bulk	-105	-43	-516	-793	-967	-21,9
Room in bulk	-74	-65	9	38	-33	-186,8

Bron: Marktbilanz Milch, ZMB

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

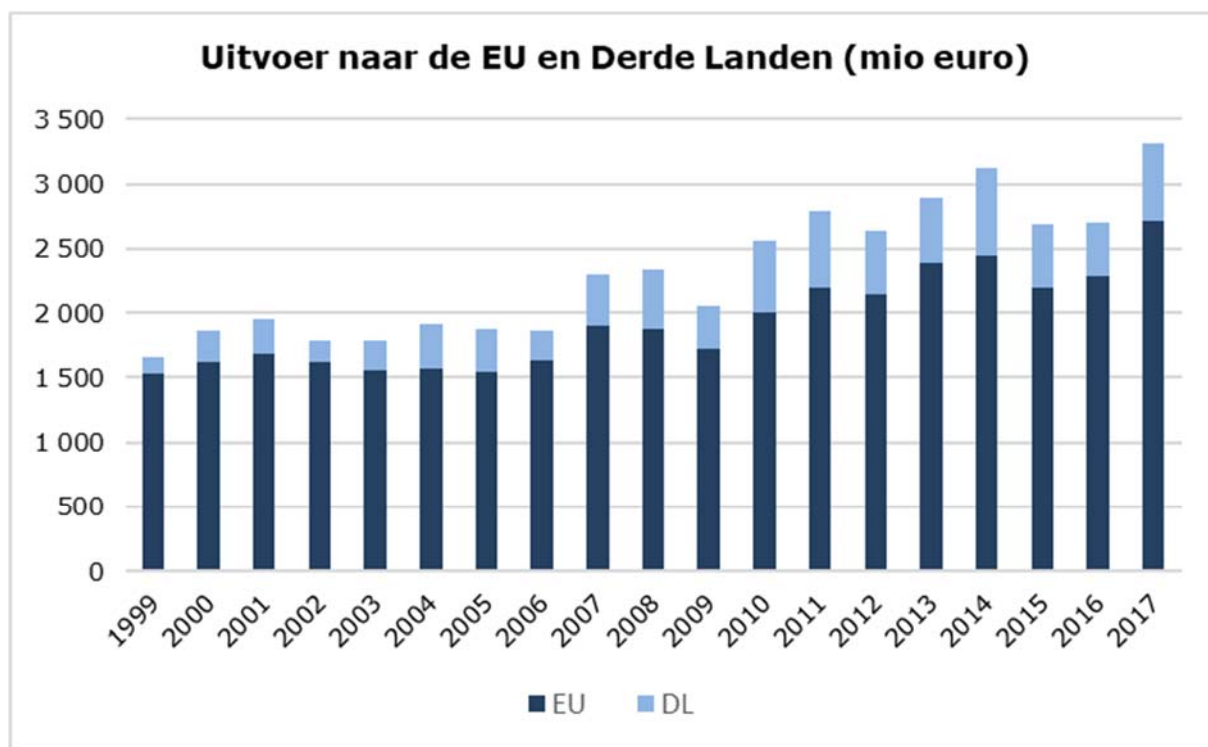
	2000		2010		2015		2016		2017	
(% van de waarde)	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	99,7	0,3	98,5	1,5	95,6	4,4	94,0	6,0	93,7	6,3
Melkpoeder	62,6	37,4	36,1	63,9	49,5	50,5	58,6	41,4	48,2	51,8
Gefermenteerde prod. (1)	94,4	5,6	95,9	4,1	94,9	5,1	93,4	6,6	90,2	9,8
Wei (2)	75,2	24,8	68,9	31,1	68,8	31,2	74,1	25,9	78,3	21,7
Boter	96,2	3,8	87,0	13,0	85,2	14,8	88,1	11,9	89,5	10,5
Kaas	97,1	2,9	98,2	1,8	94,3	5,7	93,5	6,5	94,0	6,0
TOTAAL	87,1	12,9	78,2	21,8	81,4	18,6	83,6	16,4	82,3	17,7

(1) incl. karnemelk EU = Europese Unie

(2) incl. zuivelingsrediënten DL = Derde Landen

Bron: CRB, NBB vanaf 2013, communautair concept

In 2017 is het aandeel van de uitvoer naar landen buiten de EU terug in opmars. De opgetekende daling tussen 2016 en 2015 was te wijten aan de moeilijke internationale marktsituatie. Voorbeelden van factoren die de wereldmarkt beïnvloeden zijn de soms onvoorspelbare wijzigingen in de Chinese import, het Russische embargo, de economische moeilijkheden waarmee de olieproducerende landen worstelen en een sfeer van toegenomen internationale competitie.

Uitgedrukt in waarde en ten opzichte van 2016 stijgt de uitvoer naar andere EU-lidstaten in 2017 met 19%. De uitvoer naar derde landen stijgt met maar liefst 44%. Dit toont dat het groeipotentieel dat in de derde landen ligt, goed wordt aangesproken door onze Belgische zuivelbedrijven.

Uitvoer naar de EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1 533,84	130,73	1 664,57
2000	1 620,96	240,08	1 861,04
2001	1 678,40	272,84	1 951,24
2002	1 622,10	161,70	1 783,80
2003	1 553,60	237,40	1 791,00
2004	1 570,30	336,80	1 907,10
2005	1 549,30	323,40	1 872,70
2006	1 633,51	230,94	1 864,45
2007	1 900,23	399,20	2 299,43
2008	1 879,48	458,17	2 337,65
2009	1 719,67	326,89	2 046,56
2010	2 006,39	558,97	2 565,36
2011	2 192,40	602,73	2 795,13
2012	2 138,16	498,60	2 636,76
2013	2 379,13	513,52	2 892,65
2014	2 449,25	667,76	3 117,01
2015	2 194,37	491,47	2 685,84
2016	2 280,64	419,95	2 700,59
2017	2 708,14	604,06	3 312,20

Bron: CRB, NBB vanaf 2013, communautair concept

2.3.16. Algerije blijft de belangrijkste niet-EU bestemming

90% van de Belgische export wordt in 2017 afgezet in 20 landen, waarvan er zich 6 buiten de EU bevinden. Onze directe buurlanden blijven onze belangrijkste exportmarkten, met Nederland en Frankrijk op kop. Qatar en Cuba zijn procentueel de markten waarvoor er in 2017 de grootste stijging werd opgetekend, gevolgd door Japan, Indonesië en Zuid-Korea. Dit betekent dat de nieuwe handelsakkoorden van de Europese Unie goed (zullen kunnen) inspelen op de vraag die heerst in deze opkomende landen.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten

2014	2017	Bestemming	2014	2016	2017	% 17/16
1	1	Nederland	697	706	806	14
2	2	Frankrijk	651	578	735	27
3	3	Duitsland	504	378	485	28
5	4	Italië	264	257	295	15
4	5	VK	296	240	279	16
7	6	Spanje	83	82	107	30
8	7	Luxemburg	73	79	81	3
6	8	Algerije	117	24	68	187
9	9	Indonesië	42	33	56	68
14	10	Denemarken	19	24	39	61
10	11	Griekenland	28	29	37	29
23	12	Polen	14	27	34	28
15	13	Oostenrijk	19	26	28	10
12	14	China	26	18	26	48
13	15	Portugal	20	23	25	8
31	16	Filipijnen	9	11	21	84
30	17	Tsjechië	9	13	20	54
25	18	Zweden	13	15	19	28
28	19	Japan	10	7	18	180
11	20	Thailand	27	12	17	46
Som Top 20			2 946	2 596	3 196	23
Som van alle export			3 268	2 880	3 553	23

Bron: NBB, nationaal concept

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten buiten de EU28

2014	2017	Bestemming	2014	2016	2017	% 17/16
1	1	Algerije	117,4	23,8	68,3	186,9
2	2	Indonesië	41,7	33,2	55,9	68,4
4	3	China	26,3	17,9	26,5	47,8
15	4	Filipijnen	8,9	11,2	20,6	83,5
13	5	Japan	9,8	6,5	18,2	180,0
3	6	Thailand	27,2	11,9	17,4	46,0
12	7	Libanon	10,7	13,3	14,7	10,3
28	8	Zuid-Korea	4,7	6,3	14,5	129,5
18	9	Ver. Arabische Emiraten	6,8	7,5	13,9	84,6
7	10	Nigeria	14,6	13,6	13,8	1,5
5	11	Jordanië	17,5	10,0	13,4	34,6
10	12	Saoedi-Arabië	14,1	18,5	13,0	-29,5
8	13	Cuba	14,5	4,0	12,9	226,8
14	14	Maleisië	9,5	7,2	11,4	59,9
26	15	Taiwan	5,0	7,3	10,5	44,4
33	16	Mauritanië	3,6	8,8	9,6	9,2
6	17	Egypte	16,8	8,5	8,6	0,6
37	18	Bangladesh	2,8	8,9	8,4	-4,7
45	19	Qatar	1,8	1,1	8,1	641,3
24	20	Zwitserland	5,3	5,6	6,6	16,7
Som Top 20 DL			390,2	235,2	366,3	55,7
Som van alle export			3 267,7	2 879,8	3 553,0	23,4

Bron: NBB, nationaal concept